

QMS na báze podnikových/odvetvových noriem

Požiadavky na systémy manažérstva kvality zaznamenávali už v 70-tych rokoch 20-teho storočia niektoré spoločnosti do noriem, ktoré platili jednak v rámci týchto firiem, resp. výrobných odvetví, jednak sa nimi museli riadiť aj ich dodávatelia. Príkladom môže byť Fordov štandard Q 101. Dnes sa užívajú špeciálne smernice: AQAP, QS 9000, VDA, HACCP, NUSS, SA 8000, a hoci sa vyznačujú rôznymi prístupmi, ich požiadavky sú náročnejšie ako požiadavky definované normami ISO série 9000, pretože oblasť ich použitia je jasne vymedzená.

AQAP (Allied Quality Assurance Publication) – Súhrnné publikácie o zabezpečovaní kvality – pre zabezpečenie kvality v rámci NATO. Najdôležitejšie normy AQAP sú zmluvné. Dodávateľ je zodpovedný za návrh a zhotovenie výrobku, ktorý bude vyhovovať požiadavkám presne podľa zmluvy. Musí odberateľovi poskytnúť dôkazy o operatívnom riadení kvality výroby. Krajiny NATO kladú dôraz na úlohu odberateľa pri špecifikovaní požiadaviek a podporovaní preventívnych opatrení.

QS 9000 (Quality System Requirements 9000) – Systém požiadaviek kvality – definujúci požiadavky na dodávateľov automobilového priemyslu v USA: Chrysler, Ford, General Motors, Truck Manufacturers a iných interných a externých dodávateľov materiálov a dielov pre výrobu a servis. Posledné vydanie bolo publikované v marci 1998. Základné požiadavky na QMS boli prevzaté z normy ISO 9001:1994. V decembri 2006 norma QS 9000 stratila svoju platnosť a je požadovaná certifikácia QMS podľa ISO/TS 16949:2003.

VDA 6.1 (Verein der Deutsche Automobilhersteller e. V.) je nemecká smernica pre QMS definujúca požiadavky na dodávateľov automobilového priemyslu v Nemecku. Združuje mnohé renomované firmy ako sú Audi AG, Ingolstadt, Adam Opel AG, Rüsselsheim, Mercedes Benz AG, Stuttgart, a ďalšie. Od apríla 1999 je v platnosti 4. vydanie tejto smernice.

ISO/TS 16949 (skrátene označenie TS2) je jednotná technická špecifikácia obsahujúca požiadavky normy ISO 9001:2000 doplnené o špecifické, celosvetovo uznávané požiadavky na dodávateľov automobilového priemyslu. Bola vytvorená pracovnou skupinou ISO TC 176 a medzinárodnou pracovnou skupinou automobilového priemyslu IATF (International Automotive Task Force) a uznalo ju už aj Združenie japonských výrobcov automobilov (JAMA). Prvé vydanie platilo od roku 1999, druhé nadobudlo platnosť 15. 12. 2003.

Technickú špecifikáciu TS2 tvorí súbor štyroch dokumentov:

- ISO/TS 16949:2002 QMS – zvláštne požiadavky používania ISO 9001:2000 v organizáciách zaisťujúcich sériovú výrobu a výrobu náhradných dielov v automobilovom priemysle,
- návod k ISO/TS 16949:2002 pre zavedenie požiadaviek špecifikovaných v TS2,
- katalóg otázok na audit QMS,
- pokyny na certifikáciu v automobilovom priemysle podľa TS2.

NUSS (Nuclear Safety Standards) – Normy jadrovej bezpečnosti – pre oblasť jadrových zariadení. V roku 1974 začala Medzinárodná agentúra pre atómovú energiu so sídlom vo

Viedni, ktorá riadi mierové využívanie jadrovej energie vo svete, uskutočňovať program s názvom NUSS. V rámci tohto programu bolo vydaných už viac ako 60 predpisov a pokynov.

STN ISO 22 000:2006 pre systém bezpečnosti potravín (**FSM – Food Safety Management**) poskytuje návod ako budovať a prevádzkovať FMS. Je postavená na štyroch základných princípoch: zapojenie manažmentu organizácie, komunikácia, použitie princípov HACCP, programy bežných opatrení.

HACCP (Hazard Analysis and Critical Control Points) – Analýza rizík a kritické kontrolné body – je medzinárodne odporúčaný systém zabezpečovania zdravotnej bezpečnosti potravín, ktorého hlavnou filozofiou je ochrana spotrebiteľa. Vznikla v druhej polovici 70-tych rokov v USA na žiadosť americkej výskumnej organizácie NASA, ktorá potrebovala zabezpečiť výrobu zdravotne bezchybných potravín pre kozmonautov. Od roku 1992 je implementovaná do legislatívy EÚ.

HACCP spoločne s požiadavkami **správnej hygienickej praxe – GHP (Good Hygiene Practice)** a s požiadavkami **správnej výrobnnej praxe – GMP (Good Manufacturing Practice)** vytvára prvky potravinovej bezpečnosti a poskytuje metódy a nástroje na jej zaistenie. Často je integrovaný so systémami kvality, environmentu, bezpečnosti práce a **správnou laboratórnou praxou – GLP (Good Laboratory Practice)**

OHSAS 18001 (Occupation Health and Safety Management Systems) – Systém riadenia bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci vydaný ILO (**International Labour Party**) na základe BS 8800. Táto norma bola prvýkrát vydaná Úradom pre britské štandardy v roku 1999. Špecifikuje požiadavky na systém manažérstva BOZP, umožňuje organizácii kontrolovať vlastné riziká v oblasti BOZP a zlepšovať vlastné správanie v danej oblasti. Je kompatibilná s normami ISO 9001:2000 a ISO 14001:1996. Pri jej vývoji bol kladený dôraz na využitie v rámci budovania integrovaného systému manažérstva (kapitola **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**).

STN ISO/IEC 17799:2006 Informačné technológie. Zabezpečovacie techniky. Pravidlá dobrej praxe manažérstva informačnej bezpečnosti – popisuje kritériá pre správne fungovanie systému riadenia bezpečnosti informácií. **ISMS (Information Security Management System)** – systém manažmentu bezpečnosti informácií má narastajúci význam s nárastom významu informácií. Certifikácia podľa tejto normy sa uskutočňuje aj formou periodických, nadväzujúcich situačných auditov, prebiehajúcich v oblasti riadenia informačných rizík, analýzy hodnoty vlastného majetku v oblasti informačných technológií a analýzy rizík vo vzťahu k informáciám. Pri zavádzaní a udržiavaní systému je vhodné použiť britskú normu BS 799-2 z roku 2002 Systémy riadenia bezpečnosti informácií – špecifikácia s návodom pre použitie, ktorá obsahuje inštrukcie, ako má byť ISO/IEC 17 799:2006 aplikovaná, ako prevádzkovať, udržiavať a vylepšovať ISMS.

SA 8000 (Social Accountability/Responsibility) je smernica pre spoločenskú (sociálnu) zodpovednosť podnikov (kapitola **Chyba! Nenalezen zdroj odkazů.**). Implementáciou SA 8000 a jeho certifikáciou organizácia preukazuje svojim zákazníkom a ďalším zainteresovaným stranám, že zaviedla prístupy ochrany práv svojich pracujúcich, zaistila etické zásady podnikania. V súčasnosti je schvaľovaná norma ISO 26000 pre túto oblasť.